

KRANJSKI ZVON

ŽUPNIJSKI LIST ZA KRANJ IN OKOLICO.

Izdaja: mestni župni urad v Kranju.
Izhaja zadnji teden v mesecu.

L. 1931. Št. 9.

Posamezna šte. 2 Din.

Prof. N. Kuret.

Kako je z nami?

V usodne dneve se izteka naše življenje. Kot grozeč oblak se kaže iznad obzorja brezbožni boljševizem. Prídružuje se mu v Evropi in na vsem svetu vse polno sorodnih pojavov: v Nemčiji obnovljeno pangermansko poganstvo (Ludendorff, Dinter), drugod spet pagansko se izživljajoči nacionalizem, da ne omenjam brezboštva v najrazličnejših oblikah.

Ti pojavi pričajo, da se bližamo veliki dobi, v kateri se bo naše krščanstvo preizkusilo. Morda celo v krvi.

Ali znamo biti Bogu hvaležni za veliko nalogo, ki nam jo zadaje? Ali jo sploh pojmujeemo?

Saj smo res vzrastli v zastrupljeni atmosferi verske mlačnosti, nedeljskega krščanstva, zgolj zunanje manifestacijske vernosti, političnega katolicizma. Naši vzgoji sta kumovala razkrajajoči liberalizem in zgolj zunanje defenzivno, v politiki predvsem se javljajoče krščanstvo.

Danes pa stojimo pred ognjeno preizkušnjo. Kako iščemo poti do Boga? Kako se javlja naš čut odgovornosti do njegovega evangelija? Kakšno je naše vsakdanje življenje z vsemi njegovimi malenkostmi, ki so važne? . . .

Pret tremi leti sem potoval po Španiji. V Lourdesu sem naletel na odličnega nemškega znanstvenika in univerzitetnega profesorja z Münchenske univerze. Tri tedne sva potovala skupaj in tri tedne sem opazoval in vedno globlje prodiral v njegovo duševnost.

Kot mlad slovenski inteligent sem strmел nad načinom njegovega verskega življenja. Njegova izrazita cerkvenost, njegovo očitno življenje s Cerkvijo, o čemer smo na univerzi med sabo tolikokrat debatirali, sta mi odprla oči za marsikak problem našega verskega življenja, in še posebej verskega življenja naše inteligence.

Že v Lourdesu me je frapiralo njegovo poznavanje vseh latinskih cerkvenih spevov, ki jih je sam prepeval z zborom. Njegov stalni spremljevalec je bil missale z brevirjem. Takrat mi je bilo liturgično udeleževanje pri sv. maši še novost. On mi je dal pobudo za molitev maše, kot jo moli mašnik in kakršna je neizmeren vir globoke in lepe pobožnosti. Zatrjeval mi je, da moli bevir vsak dan, če le utegne. Smatral je za veliko čast, če je smel pri maši ministrirati.

In ko sem na potovanju zašel v večjo družbo nemških inteligentov, katerih potovanje je imelo isti cilj kot najino, sem opazil isto . . . Moj profesor ni bil samo izjema, ki bi se ji mi nasmehnil . . .

Premislil sem duha, kakršen vlada med temi inteligenti in kakršnega sem prinesel s sabo iz domačega miljeja . . . Bilo mi je težko. In odtlej vedno preišljam to našo revno pobožnost, kolikor je je, in to našo strašno mlačnost in površnost, ki se je niti več ne zavedamo . . .

Saj še pri maši biti več ne znamo. Saj ne vemo, kaj je občestvo Cerkve. Saj ne poznamo evangelija.

Na zunaj je vse v redu. Čas pa, ki prihaja, ne bo vpraševal po tem. Takrat bodo veljale besede: O da bi bil mrzel ali vroč! Ker pa si mlačen, te bom izpljunil!

Vprašujete, kaj in čemu Katoliška akcija? Saj to je katoliška akcija! Prerod, da bo gorelo v nas, da bo sveti nemir v nas, ki svetnike rodi!

Kaj bo prinesla zima?!

Po vsem svetu pričakujejo po mestih in industrijskih krajih s strahom prihodnjo zimo. Množice brezposelnih že sedaj trkajo tako pogosto na vrata, kaj bo pa šele po zimi, ko se bo brezposelnost gotovo še pomnožila!

Tudi v Kranju in v okolici imamo že sedaj precejšno število podpore potrebnih, dasi razni reducirani še za silo dobe tu in tam na kmetih kako delo in košček kruha. Ali kaj bo pozimi? Pri nas trka na vrata poleg brezposelnega domačina še nesrečni izgnanec ali begunec, ki je moral pustiti dom in kruh radi krutega preganjanja brezsrčnega fašizma.

Napram tem razmeram in potrebam pač nikakor ne moremo biti ravnodušni. Treba je ob pravem času misliti na zimo in na prepotrebno akcijo, da nas nujna potreba ne najde nepripravljenih.

Menim, da je odveč, da bi razpravljali o potrebi podporne akcije in o krščanski dolžnosti do revežev. Kranj in okolica je še vedno v vsaki potrebi rada pomagala in upamo, da tudi za letošnjo podporno sezijo najdemo dovolj umevanja in dobrih src, ki se iz ljubezni do bližnjega rada žrtvujejo.

Treba je za to akcijo organiziranega dela. Skupno z Delavskim domom, Vincencijevo družbo v Kranju in Delavskim podpornim društvom bomo skušali urediti podporno akcijo za brezposelne sledeče:

V Delavskem domu se bo uredil poseben oddelek kuhinje, kjer se bo kuhala prav cenena hrana, ki bi stala le par dinarjev na dan. Onim pa, ki so brez vsakih sredstev, bi se delila hrana popolnoma brezplačno. Vincencijeva družba ima že par let v Kranju vpeljan način podpore revežem potom znamk. Kdor bi hotel kakemu revežu kupiti ali naročiti kosilo ali večerjo v Delavskem domu bo lahko to storil tako, da mu bo dal te znamke, s katerimi si bo mogel kupiti revež hrano. Revnim družinam, ki kuhajo doma, se bodo tam delila živila.

Okrog Kranja bo letos še precej dobra letina in upamo, da nam bodo pomagali okoliški kmetje s tem, da nam bodo darovali krompirja, kaše, moke ali drugih živil. V septembru ali oktobru bomo organizirali po posameznih vaseh nabirko za reveže in brezposelne in od tega, kar se bo tako nabralo, se bo delila hrana ali živila potrebnim brezplačno.

V rožnivenški cerkvi je pri sv. Antonu vedno nastavljena pušca. Ves denar, ki se bo tam nabral, se bo porabil

v ta namen; poleg tega bomo pa tudi pri župni cerkvi nastavili kako nedeljo nabiralnik za brezposelne. Če bi kdo želel darovati v ta namen kak večji znesek, more denar ali živila darovati v župnišču, ali pa č. s. prednici v Delavskem domu.

Iz kranjske okolice že sedaj prihaja mnogo raznih prosilcev za podpore. Mnogi med njimi so gotovo potrebni, zgodi se pa tudi, da je kdo, ki ni v veliki potrebi, najbolj silen s svojimi prošnjami; možno je, da bi kdo to podporno akcijo zlorabljal, dasi ni potreben podpore. Da se preprečijo kake zlorabe, se bodo po vseh vaseh okrog Kranja ustanovili odbori Delavskega podpornega društva ali pa Vincencijeve družbe, ki bodo presojali o potrebi tamkajšnjih prosilcev. V Bitnju in Stražišču že obstoja odbor Delavskega podpornega društva in naj se vsak, ki je v resnici potreben pomoči, obrne na tamkajšnji odbor. Na Premskovem in na Rupi imamo agilne članice Vincencijeve družbe, če bo mogoče, bomo v kratkem tam ustanovili tudi še odbor Podpornega društva, istotako tudi za vasi Huje, Klanc in Čirčiče. Naj se torej vsak oglasi pri teh odborih oziroma odbornikih, ki potem poročajo na seji.

To je nekako v glavnih potezah naš načrt za zimo. Upamo, da se nam bo posrečil vsaj v toliko, da ne bo nihče brezposelnih stradal. V oktoberski številki bo Kranjski zvon poročal o organizaciji podrobnejše in bo za okoliške vasi morda mogel prnesti tudi imena in naslove zaupnikov oziroma odbornikov ali odbornic, pri katerih naj se potrebni oglašajo za živila, oziroma nakazila za živila, drva in podpore.

Ob tej priliki si dovoljujemo opozoriti lastnike vseh podjetij v Kranju, da se bo Delavsko podporno društvo obrnilo pred vsem na nje s prošnjo, da podpro po svojih močeh to akcijo za brezposelne. Če se namreč obračamo na kmete s prošnjo, da kaj žrtvujejo za delavca, ki je v industriji pustil morda večino svojih telesnih moči, bi bilo pač neumljivo, če bi industrija ne priskočila na pomoč z vsemi silami svojim ljudem, svojim delavcem, katerim ne more dati več zadostne zaposlitve.

Pri tej priliki bi imel še eno prošnjo do vseh podjetij v Kranju. Pred nekaj dnevi sta prišla v župnišče prositi podpore dva družinska očeta, ki sta bila v neki tovarni reducirana in sta pravila, da so samski fantje ostali v delu, družinski očetje pa so morali na cesto. Prosil bi torej javno vse podjetnike, da kolikor mogoče omeje redukcije, če pa so že nujno potrebne, da se ozirajo pri tem posebno na poročene in te ohranijo na vsak način v službi.

Prav bi bilo, če bi se merodajni faktorji potrudili, da bi se po zimi izvršila kaka javna dela in bi se tako zaposlilo nekaj več ljudi. Ona žalostna cesta poleg Delavskega doma čaka že dve leti na razširjenje. Tam bi dobilo vsaj nekaj časa lahko precej delavcev zaslužek. Mestna občina je napravila vse, kar je mogla, isto tako tudi okrajni cestni odbor, da bi se to delo izvršilo in vendar že čakamo dve polni leti na izvršitev teh del zama. Dovolili bi si na tem mestu izreči prav skromno željo, da bi se gradbena direkcija v Ljubljani za zimo vsaj malo požurila in oddala ta dela.

Jesen je tu in za njo prihaja zima. Kdor malo gleda okrog sebe, ga mora zaskrbeti, kaj bo? In vsi smo dolžni delati na to, da omilimo krizo in pomagamo, kjer moremo in kjer je potreba.

Zakon je nerazdružljiv.

Nekoč so pristopili k Gospodu farizeji in so ga vprašali: „Ali je možu dovoljeno, ženo odsloviti iz kateregakoli vzroka?“ Jezus pa jim je odgovoril: „Ali niste brali, da je tisti, ki je od začetka prva dva človeka ustvaril, ju ustvaril kot moža in ženo in rekel: Zaradi tega bo mož zapustil očeta in mater in se bo pridružil svoji ženi in bosta oba eno telo. Zatorej nista več dva, ampak eno telo. Kar je

torej Bóg združil, tega naj človek ne loči.“ Rečejo pa mu farizeji: „Zakaj je torej Mojzes naročil ženi dati ločitveni list in jo odsloviti?“ Odgovori jim: „Mojzes vam je radi vaše trdosrčnosti dopustil, ločiti se od vaših žena, od začetka pa ni bilo tako. Toda jaz vam pravim: Kdorkoli se od svoje žene loči, razen če se radi nečistovanja, in se oženi z drugo, prešuštuje; in kdor se z ločeno oženi, prešuštuje.“ (Mat. 19, 3, do 10.)

Po Mojzesovi postavi je smel namreč mož odpustiti svojo ženo „zaradi kake grde reči“. Ker pa Mojzesov zakonik v tem oziru ni bil jasen, sta bila ob Kristusovem času dve stranki, dve šoli, ki sta imeli različne nazore glede zakonske ločitve. Stroga šola rabija — učenika — Šamaja je učila, da sme mož ženo samo radi prešuštva odpustiti in se z drugo poročiti. Manj stro i rabi Hilel pa je učil, da je ločitev dovoljena iz vsakega vzroka, n. pr. če žena ni dobro gospodinjala. Farizeji so hoteli s tem vprašanjem Jezusa vjeti v besedi, da bi se moral odločiti za eno ali drugo mnenje in se tako eni ali drugi stranki zameriti.

Jezus je jasno odgovoril, da je ločitev nedovoljena, mož sme odsloviti ženo le, če se je pregrešila s prešuštvom, nikakor pa se ne sme drugič poročiti.

Po tem razgovoru s farizeji je šel Gospod s svojimi apostoli v hišo in tam so ga učenci zopet vprašali o tej zadevi in Jezus je z vso odločnostjo ponovil: Kdorkoli se od svoje žene loči in oženi z drugo, prešuštuje proti prvi; in ako se žena, ki se je ločila od svojega moža, omoži z drugim, prešuštuje.“ (Mark. 11, 11. 12.)

To so torej jasne božje besede, jasen božji zakon! Je možna in dopustna ločitev od skupnega življenja v slučaju prešuštva enega ali drugega, nikdar pa ni dopustna poroka z drugo osebo, dokler je še živ zakonski drug.

Sv. apostol Pavel to božjo zapoved tako razlaga Korinčanom: „Zakonskim pa naročam, ne jaz, temveč Gospod, da naj se žena od moža ne loči; če tudi pa se loči, naj ostane neomožena, ali pa naj se z možem spravi; tudi mož naj žene ne odpušča.“

To je torej jasen nauk božji in nedvomljiva božja zapoved, da je zakon med kristjani nerazdružljiv. Kdor se od svoje žene loči in poroči drugo, prešuštuje, smrtno greši!

„Ja, pa druge krščanske vere puste ločitev in novo poroko! Glejte pravoslavne, protestante, starokatolike!“ Tako se danes sliši neredko ugovarjati nerazdružljivosti zakona!

Res je to! Žalibog dovoljujejo razne krive vere razdružitev zakona in novo poroko! Toda, kakor beremo v svetem pismu, je Gospod to jasno prepovedal in so one krščanske cerkve, ki dovoljujejo razporoko in ponovno ločitev, zapustile Jezusov nauk! Saj tudi nekateri ubijajo! A s tem še ni rečeno rečeno, da prav ravnajo! Tudi mnogi kradejo, a to še ni dokaz, da je tatvina dovoljena! Tudi prešuštujejo, a s tem še ni postalo prešustvo dovoljeno!

Če torej razni krivoverci in odpadniki dovoljujejo svojim pristašem ločitev in ponovno poroko, s tem še ni božji zakon podrt in razveljavljen! Božjega zakona o nerazdružljivosti zakona niti sam papež, Kristusov namestnik, ne more izpremeniti!

Ni dolgo časa od tega, ko je hodil neki mož okrog škofa in župnikov, da bi dosegel ločitev njegovega zakona in ponovno poroko z drugo žensko. A tega cerkev ni mogla dovoliti! Pa je prestopil v drugo vero in tam ga je „župnik“ poročil z drugo za Din 4.000!

Čudno je, da vsak odpadnik od vere začne „reformirati“ krščanski zakon s tem, da dovoli ločitev zakona in ponovno poroko z drugo! Seveda ne redko samo za to, da na zunanaj pokrije sam svoj greh in svojo sramoto, da bi veljal „kot pošten zakonski mož“! Toda jasna božja zapoved vedno velja in v tem ne dovoli nikake izjeme!

Ko je odpadel Luter od katoliške cerkve, je v začetku trdno stal na stališču nauka katoliške cerkve, da je zakon nerazdružljiv. Toda kasneje je dovolil henskememu vojvodi, da se je poročil s svojo priležnico, dasi je še živela njegova

prava žena in je prejel v zahvalo sod porenjskega vina. S tem je med protestante vdrla povodenj ločitve in razporoke.

Kako drugače so postopali papeži! Henrik VIII., angleški kralj, je živel v prešuštvu in je zavrnil svojo pravo ženo. Prosil je papeža, da bi mu dovolil razporoko s svojo pravo ženo in poroko s priležnico. Papež je to odklonil. In dasi je kralj grozil z odpadom in kasneje tudi odpadel in prisilil vse kraljestvo v odpad, papež ni odnehal. Tako je papež pustil veliko državo v odpad od katoliške cerkve raje, kakor da bi bil dovolil le enkrat prelomiti božji zakon! Tako postopa katoliška cerkev in drugače ravnati ne more, ker kar je Bog ukazal, človek ne more izpremeniti in božjega zakona ne pokvarjati!

Za katolika in za vsakega, ki veruje v božji evangelij, je zadeva glede ločitve zakona jasna!

Poglejmo še, kakšni praktični razlogi govore za nerazdružnost zakona!

Mi katoliki dostikrat ne znamo ceniti velikega pomena in dobrote nerazdružljivosti zakonske zveze, ker smo zrastle v zakonih, kjer ni nikdar nihče naših staršev kdaj mislil na ločitev ali razporoko. Pogledati je treba v družine, ki jih je razjedla ta kuga in v dežele, kjer je doma razporoka, da spoznamo, kolikega pomena je trden zakon in koliko silnega gorja rodi razporoka.

Poglejmo samo en zgled!

Mlad par se je poročil. Že prej sta se tako rada imela, da nista mogla živeti eden brez drugega. Pri poroki je moralo iti vse z ekspresom, da se ni oglasila štorcklja, predno sta bila mož in žena. In nekaj let sta kar dobro in srečno živela. Imela sta tri otroke. Mož pa je bil službeno prestavljen na Hrvaško, kjer je zakonito dovoljena razporoka in civilni zakon. V začetku je mož pogosto prihajal domov, kasneje je bolj poredko. Tudi pisma so postala redkejša in hladnejša. Žena je čutila, da nekaj ni v redu. V začetku nista mogla dobiti stanovanja, da bi se vsa družina preselila na Hrvaško. Kasneje je mož odlašal in zavlačeval preselitev, češ, da bo pač v kratkem prišel nazaj v Slovenijo. Nekoč pa žena nenadoma obišče moža, udere v njegovo stanovanje in takoj spozna iz raznih razglednic, fotografij in pisem, ki jih je našla, da jo mož vara. Prišlo je do hudega nastopa!

Konec je bil ta, da je mož odslovil svojo ženo, se najprej civilno poročil s svojo priležnico, in nato prestopil v pravoslavje in se poročil še pravoslavno! Njegova prva žena je pač dobila za sebe in otroke sodno odmerjeno preskrbovalnino, a vendar je prišla v silno stisko in revščino. Zašla je tudi ona na stranska pota, da se je mogla preživljati. V družino so dobili „cimerherja“, ki je ukazoval, gospodaril, pretepal uboge otroke. Otroci so doraščali in začeli doumevati svoje veliko gorje in sovražiti svojo mater. V hišo se je naselil pravi pekel! Par let po ločitvi pa je bil mož prestavljen v nekdanjo službo in mesto. In nekoč se v nedeljo srečata na ulici dve družini, dve neblagoslovljeni in nesrečni družini! Možu in ženi zastane korak, ko se zagledata! Deklica ob materi zakliče: „Mama, glej tam je naš pravi ata!“ Otrok hoče k svojemu očetu, a ta se hitro umakne v stransko ulico in mati s silo potegne za seboj otroka, kateremu so začele teči bridke solze po licu.

V šoli sem poučeval šestnajstletno učenko, s katero sva imela nekaj trdih nastopov radi njenega obnašanja. Nekoč po takem ukoru pa pride dekle na stanovanje in začne sebe opravičevati talole: „Glejte, gospod katehet, jaz ne morem biti drugačna, kakor sem. To je pač kriva moja vzgoja, moja usoda. Jaz nimam ne očeta ne matere! Pač imam še oba živa, a nobeden mi ni kot oče ali kot mati, kakor jih imajo drugi otroci. Ime nosim od moža moje matere s katerim je mati ločena. Moj oče pa je neki trgovec, ki ima svojo ženo in družino. Svoji materi sem bila vedno odveč. Kolkokrat me je skrivala v sosednji sobi, ko je dobivala obiske! Mesto ljubezni sem čutila le, da sem v breme in sem morala pogosto prenašati tudi po nedolžnem udarce . . . Jaz ne vem, kaj je očetovska ali materinska

ljubezen! Ne veste kako je meni včasih hudo v duši! Kako srečna so druga dekleta, ki imajo ljubeče starše, ki jih vzgajajo in tudi tepejo z ljubeznijo, ki zrastejo v solncu družinske ljubezni! Vsega tega jaz nisem užila! Zato ni čudno, če tudi nisem taka kot druga dekleta!“

To so posamezne slike gorja, ki ga rodi razdružitev, ločitev zakona! Nesrečni otroci, ki so jih rodili nezvesti, ločeni roditelji! Čisto solnce materinske in očetovske ljubezni jim ni sijalo, topline in miline družinske ognjišča niso okusili, lepa vzgoje niso bili deležni, še največja sreča za nje je, če jih oddajo v kak zavod, kjer jih vzgaja krščanska ljubezen one, ki se je odrekla materinstvu . . .

In ločena mož in žena, ali moreta biti kedaj srečna v svojem življenju! Če nimata nič več vesti in je zamrlo v duši vse, kar je plemenitega in lepega, pač pa živita življenje otopelo vesti, živalske duševnosti, ki išče le sreče v telesnem uživanju! Toda prej ali slej se ta vest zbudi, prej ali slej mora priti nad tega ali drugega kakor mora težko vprašanje: „Zakaj si napravil nesrečno svojo lastno kri?“ Če imata še vero in še kaj vesti, kako strašno mora biti to življenje ločenih in z drugim poročenih zakonskih! Zavest razbite družine, zavest uničene sreče otrok, zavest, da ne prestando živi v grehu, zavest, da je izobčen iz občestva katoliške vere, da ne more prejemati sv. zakramentov, da bo pokopan, če se ne izpreobrne, kakor pogan in očiten grešnik brez katoliškega duhovnika, zavest da bo sicer umiral brez tolažbe svete vere s strahom pred strašno večnostjo— vse to mora biti, kakor strupena kača, ki vedno grize in peče in ne da ne miru in ne pokoja! Kako strašno je tako življenje! To so posledice razporoke!

Svoje mu možu je žrtvovala svojo mladost, lepoto in morda tudi zdravje. Kako nevhvaležno in grdo je, če se postavi človeštvo na stališče, da je razporoka dovoljena. Kolikim ženam in materam se potem v državah, kjer je dovoljena razporoka, godi kakor obrabljenemu stroju, ki se zavrže. Dokler je mlada lepa, zdrava in prijetna jo ima egoistični mož rad, ko pa se osuje cvetje mladosti, lepote in moči pa jo zavrže in si poišče drugo. Ali ne tepta tako postopanje vse človeško dostojanstvo? Ali države, ki dovoljujejo ločitev zakona, ne uzakone na ta način najgrši materijalistični egoizem? Mož v dobi moči in zdravja že dobi lahko drugo družico in se lahko otrese vse odgovornosti, kakor vrabec cestnega prahu, toda kam naj gre žena? Kako naj živi? Koliko žena radi ločitve zakona popolnoma propade telesno in moralno! V Ameriki so pred vojsko našli 30.000 ločenih žen v mestu Chikagi in mnoge od teh so živele v največji bedi in se udale celo prostituciji. Razporoka je velika krivica za ženo, pa tudi sramota za človeško družbo, ki pusti tako teptati vse, kar mora biti človeku sveto: materinstvo, čast žene, svetost družine, otroško življenje, vzgoja in sreča otrok.

Župnija Kranj.

Oznanila za september.

Popoldanska služba božja ob nedeljah in zapovedanih praznikih bo ob pol treh, torej pol ure kasneje, kakor je bila dosedaj v jesenskem in zimskem času. Nekatere družine imajo kosilo komaj ob 12:30 ali tudi ob 15. in tako potem posebno gospodinje in služkinje ne morejo že ob 14. k popoldanski službi božji, radi tega se bo v jesenskem in zimskem času vršila popoldanska služba božja pol ure kasneje, kakor je bilo dosedaj v navadi. Vsem župljanom pa toplo priporočamo, da se udeležujejo nedeljske popoldanske službe božje, posebno še prosimo, da pošiljate mladino-osnovnošolsko, kakor tudi gimnazijsko popoldan h krščanskemu nauku in litanijam.

4. Prvi petek, ob 6. sv. m. z blagoslovom.

6. **XV. ned. po binkoštih**, angelska nedelja, prva ned. v mesecu, ob 6. sv. maša z blagoslovom, mesečno sv. obhajilo za moške.

Rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika Petra, ob 10. slovesna sv. maša z običajnimi molitvami.

Pop. ob 2:30 ura molitve, moli se II. ura, pete litanije presv. Srca Jezusovega. Po litanijah je shod. za III. red.

8. **Marijino rojstvo, Mali šmaren**, nezapovedan praznik, služba božja po navadi, pop. ob pol treh sprejem v dekliško Marijino družbo. Po 8. sv. maši skupno sv. obhajilo za Marijin vrtec.

10. **Duhovniška konferenca** in se ta dan ne bo uradovalo v župni pisarni.

12. **Praznik Marijinega imena**. Popolen odpustek ta dan in vsej osmini. Pogoji: prejem sv. zakramentov, molitev v namen sv. očeta, navzočnost pri sv. maši.

13. **XVI. ned. po binkoštih**, služba božja po navadi. Pop. ura molitve za žene.

16. 18. in 19. **kvaterni dnevi**, v petek strogi post, v sredo in soboto le pritriganje pri jedi. 16. na Hujah kvaterno opravilo ob 6.

20. **XVII. ned. po binkoštih**, kvaterna nedelja, ob 6. sv. maša z blagoslovom, pop. križev pot in litanije, na to stanovski govor za žene.

21. **Sv. Matevž, ap.**

27. **XVIII. ned. po bink.**, služba božja po navadi, skupno obhajilo za dekliško Mar. družbo, pop. ura molitve za moške.

Poročeni pari.

Jeršin Anton, posestnika sin, Premskovo 74, rojen 5. jul. 1900 in **Zupan Marija**, hči posestnika, Premskovo 77, roj. 28. jul. 1903, poročena 29. julija.

Sušter Franjo, posestnik, Ljubljana, roj. 3. decembra 1901 in **Jamnik Ivana**, plačilna natakara, Kranj, Kokriško predmestje 1, roj. 14. februarja 1892, por. 24. julija.

Mohor Gabrijel, občinski uradnik, Huje 13, rojen 3. septembra 1901 in **Romšak Štefanija**, hči posestnika, Kokriško predmestje 104, roj. 29. septembra 1909, poročena 9. avgusta.

Knap Janez, delavec, Meerbeck, Nemčija roj. 28. junija 1883 in **Gros Alojzija**, kuharica, Kokriško predmestje 53, roj. 18. julija 1891, poročena 9. avgusta.

Jenkole Karol, zidar, Mavčiče 64, roj. 2. marca 1903 in **Kristanc Marija**, hči kočarja, Voglje 28, rojena 23. maja 1908, poročena 9. avgusta.

Rakovec Anton, posestnik, Sp. Duplje 13, rojen 13. januarja 1894 in **Traven Franciška**, kočarja hči, Milje 12, roj. 6. junija 1906, poročena 23. avgusta.

Rakovec Janez, posestnik, Struževó 16, rojen 25. decembra 1900 in **Strupi Pavla**, posestnika hči, Čirčire 17, rojena 24. januarja 1913, poročena 30. avgusta.

Drugod poročeni.

Dokler Bogdana, rojena v Kranju 27. marca 1904, poročena v Ljubljani z **Bogomirom Mesojedec**, 9. julija 1931.

Mrliška kronika.

Rajhard Ida, otrok ciganke, Huje 12, roj. 7. aprila 1931, umrla 22. avgusta.

Tomc Ignacij, Premskovo 89, roj. 3. decembra 1914, umrl 23. avgusta.

Razno.

Šolsko leto na osnovnih šolah se prične v četrtek, dne 3. septembra s sv. mašo ob 8. uri zjutraj. Redni šolski pouk se prične v petek, dne 4. septembra. Vpisovanje se vrši 1. in 2. septembra od 9. do 11. ure dopoldne.

Otroški vrtec v Marijanišču. Vpisovanje 1. in 2. septembra, pričetek pouka v sredo 2. septembra.

Župna cerkev je dobila zadnje čase na sprednji strani ali na fasadi nova okna s kamenitimi okvirji v gotškem slogu. Dosedaj so bila tam okna z lesenimi okvirji. Les pa je postal že trhel in oken ni bilo mogoče odpirati, radi tega se cerkev ni mogla dovolj zračiti in tudi dež je že škropil skozi razne odprtine na kor. Treba je bilo nujne poprave. Nova okna napravijo zelo dober vtis, ker so napravljena v strogo gotškem slogu. Železnih mrež, ki so bile prej na oknih, ne bomo več dali nazaj, ker niso potrebne. Pri tej priliki smo tudi prepleskali mreže na velikih cerkvenih oknih na južni strani, ker so bile že vse zarjavele, objednem smo pa tudi osnažili okna — vrabičjih gnezd, katerih se je bilo sčasoma precej nabralo med okni in mrežami.

Pungerški stolp se pridno gradi. Vsa dela sta dobila zidarski mojster Bidovec in kleparski mojster Stanko Grašič. Upamo, da bo stolp pred zimo dograjen.

Huje. V zvoniku so se napravila v stolpnih linah pločevinasta vrata, da ne more več dež v prostor za zvonove. Popravila se je streha, ki se je hotela razlezi, ker so segnile opore. Okrog zvonika se je pokrila streha s pločevino, pobelila se je kapela in del zidovja in napravilo se je nekaj novih žlebov. Popravila so stala: kleparska dela Din 5155.—, zidarska dela Din 13050. Les in drugo še ni plačano. Skupno bodo stala vsa popravila pri podružnici na Hujah okrog Din 7000.— in nam bo zmanjkalo nekaj tisočakov. Ker pa so bila popravila nujna, upamo, da bo soseska primanjkljaj pokrila.

Našlo se je 5 srečk drž. loterije. Dobe se v župni pisarni.

Premskovo. V smislu svoječasnega sklepa pri velikončnem izpraševanju se je napravila s premskovskim organistom začasna pogodba, po kateri isti dobiva D 120.— mesečne plače. Ti izdatki se bodo pokrili na ta način, da prispeva vsaka družina na Premskovem D 10.— na leto za organista. Ta mesec bo po Premskovem pobiral cerkovnik po vseh družinah te prispevke in upamo, da bo vsaka družina radevolje prispevala v ta namen to malenkost na leto.

Opozorilo. V Kranj in okolico prihaja mnogo tujcev in bilo bi čudno, če bi prihajali samo najboljši ljudje. Gospodarje in dekleta, ki žele zakonskega jarma, bi opozorili na to, da naj pazijo, komu zaupajo! Svoj čas je prišel v neko župnijo na Gorenjskem delavec iz Prekmurja in se nastanil pri družini, ki je imela moža-željnega dekleta. Mož se je predstavil kot „ledig in fraj“ in je kmalu začel razmerje z domačim dekletom, ki mu je vse verjela. Mož si je znal dobiti listine od svojega bratranca, ki je bil istega imena in priimka. Na podlagi teh listin ga je župnik dotične župnije kmalu poročil z dekletom. Kmalu po poroki pa se je izkazalo, da je „mladi ženin“ že davno poročen in da ima v Prekmurju ženo in dva otroka. Z njim je bilo v tej župniji v delu več rojakov, ki so dobro vedeli, da je njihov tovariš že poročen in vendar tega niso sporočili župniku, ko je bil tovariš na okličih. Le tega dne pa pridejo orožniki in dvakratnega moža odpeljejo v zapor radi dvoženstva in je dobil pri sodišču pol leta zavora . . . Ženin in nevesta prideta v župnišče pisat oklice, pa prosita župnika, da bi ju poročil brez oklicev ali pa da bi jih na prižnici tako tiho bral, da bi ljudje ne razumeli imen. Ko ju župnik vpraša, zakaj to želita, sta zadevo pojasnila: »Dobila sva stanovanje in sva rekla, da sva poročena in stanujeva kot mož in žena. Če gospodar izve, da še nisva poročena, nama bi morda odpovedal stanovanje.« — Drug podoben slučaj! Na prižnici župnik kliče ženine in neveste. Po pridigi da pride hišni gospodar v zakristijo in vpraša: »Gospod župnik, ali sem prav slišal, da ste ta in ta dva klicali danes na prižnici?« „Da, ta dva sem klical.“ Poglejte no, pa pri meni stanujeta in sta rekla, da sta poročena mož in žena . . .“ Pazite torej, koga sprejmete na

stanovanje! Poročeni naj prineso poročni ali družinski list s seboj, da ne boste v svoje hiše sprejemali kakih koruzarjev! Saj je mnogo poštenih družin brez stanovanja, tem dajte svoje hiše na razpolago, za divje zakone pa naj ne bo prostora v poštenih hišah!

Izgubila je ga. Breznik Franca, lhan št. 59, p. Domžale, ročno usnjato torbico s tremi robci in zlato žensko uro z verižico. Pošten najditelj naj jo proti nagradi vrne lastnici ali pa naj jo pošlje v župni urad v Kranju, odkoder se vrne lastnici.

Župnija Šmartin pri Kranju.

Oznanila.

4. sept. **Prvi petek**, sv. maša z blagoslovom pri altariju Srca Jezusovega.

6. sept. **XV ned. po bink** Angeljska nedelja. Božja služba ob 6. in 9. v farni cerkvi, ob 9. tudi pri sv. Tomažu v Zg. Bitinju. Zjutraj obhajilo za može in fante; popoldan ob 2. ura molitve.

8. sept. **Rojstvo M. D.** Božja služba zjutraj po navadi, ob 9. z blagoslovom, popoldan ob 2. pete litanije, po litanijah shod Mar. družbe.

13. sept. **XVI. po bink.** Božja služba obakrat v farni cerkvi. Ob 9. tudi v Drulovki.

17. sept. **Rane sv. Frančiška**, po maši vesoljna odveza.

20. sept. **XVII. ned. po binkoštih**, kvaterna nedelja. Zjutraj in ob 9. božja služba v farni cerkvi, popoldan ob 2. križev pot, litanije in molitve za mrtve. To nedeljo se pri Sv. Joštu obhaja praznik sedmerih žalosti M. B. Božja služba zjutraj ob 6. in ob 9. Popolni odpustek kakor na porcijunkulo za vse, ki obišejo kapelico žalostne M. B. na svetih stopnicah.

21. sept. **Sv. Matevž**.

27. sept. **XVIII. nedelja po binkoštih**. Božja služba obakrat v farni cerkvi.

29. sept. **Sv. nadangel Mihael**. V Drulovki sveta maša za sosesko.

Poročeni:

15. avg. **Hudovernik Matevž**, delavec iz Bleda in **Ana Retelj** tovarniška delavka iz Mirne peči.

15. avg. **Volčič Rudolj**, tovarn. delavec iz Stražišča in **Jera Jekovec**, tovarniška delavka iz Zg. Bitinja.

Umrli:

30. julija. **Valentina Rahom**, zidarskega mojstra hči iz Zg. Bitinja, stara 9 mesecev.

30. julija. **Voyk Josip**, oženjen železniški čuvaj v p., hišni posestnik v Šmarjetni Gori 32, star 59 let.

26. avgusta. **Jera Fajfar**, roj. Umnik, posestnika vdova v Drulovki št. 12, stara 72 let.

Pokorn:

Kranjski župniki.

19. Nikolaj Operta,¹ pleban v letu 1471. Še, ker naslednje leto se imenuje med ljubljanskimi prošti, kjer je umrl l. 1482. Bil je obenem župnik radovljiški. Učen mož, „decretorum doctor“, pa veljavna oseba.

20. Prosper Kamulio,² pleban že 10./I. l. 1475. do sv. Jurija 1478. Bil je apostol. protonotar. Imel je, ker je

Pil večkrat odsoten, v Kranju svoje namestnike, vikarje: betra Waldner-ja in Petra Kodeljo l. 1475.,³ mesta na kaplana, ki sta vršila njegova opravila. Prosper Kamulio (Camulin) je potrdil prodajno pismo svojega prednika Matije Kofer (glej zgoraj št. 16.), ki je prodal cerkvena zemljišča na Suhi in mlin nekemu Juriju Palcu iz Naklega. Za njegovega pastirovanja je selški župnik Jurij Kicbihel (Kyczpuhl) ustanovil obletnico zase in za svojce v mestni župni cerkvi pri oltarju bratovščine presv. R. T. V ta namen je dne 10. jan. (v sredo po sv. treh Kraljih) 1476.⁴ daroval bratovščini presv. R. T. zemljišče v nakelski in njivo v kranjski župniji. Ljubljanski škof Žiga Lamberg kot proš imenovane bratovščine in 4 ključarji bratovščine: Mihael Stein, ljubljanski stolni korar in župnik nakelski, Henrik Ekker, Janez Samuyen, Ambrož Huetter, kranjski meščani. se zavezujejo dne 31. maja l. 1478.⁴ pismeno, da bo obhajala bratovščina obletnico vedno tako, kakor določa ustanovno pismo, shranjeno v škrinjici bratovščine, in toliko časa, dokler ji ostanejo zemljišča in se ji plačujejo davki. Ob istem času je bil župnik selški tudi sprejet in potrjen udom bratovščine presv. Reš. Telesa v Kranju.

21. Dr. Matija Operta (Mathes Operta)⁶, je župnikoval v Kranju celih 33 let, to je od meseca maja 1478. do svoje smrti v začetku poletja l. 1511. Operta je bil učen mož, doktor dekretov, naddijakon Kranjske, zelo goreč, zgleden, spoštovan in delaven duhovnik; bil je tudi cesarjev dvorni kaplan. Študiral je v Padovi, kamor so hodili takrat na univerzo kranjski visokošolci študirat.

Operta je župnikoval v Kranju v najstrašnejši dobi slovenske zgodovine. Takrat so Turki s svojimi pogostimi in silnimi napadi grozili, da uničijo slovenski narod, ki je takrat boril krvav in obupen boj za obstanek. Tudi pred Kranj in v bližnjo okolico so pridrli turški divjaki, požigali vasi, morili starčke in otroke, odrasle pa vlačili v strašno turško sužnost. In vendar bi lahko imenovali tedanjo dobo v Kranju cvet verskega in kulturnega življenja v Kranju, kar te pač zasluga tedanjega vnetega in vplivnega župnika.

V umevanje tedanjih razmer naj omenjamo, da je v verskih ozirih spadala kranjska župnija pod oglejski patriarhat. V imenu oglejskega patrijarha pa so opravljali v naših krajih škofovske posle pooblaščenci patrijarha, posebno pičenski škofje iz Istre. V Kranju pa je bil takrat arhidijakon in je kranjski župnik bil obenem naddijakon. Ker je bil škof za naše kraje v Ogleju in so tudi njegovi namestniki in pooblaščenci bolj redko zahajali v naše kraje, so imeli arhidijakoni veliko oblast. Sklicevali so shode duhovnikov svojega okraja, izpraševali so duhovske kandidate in jih priporočali za sprejem višjih redov, umeščali so nižje beneficijate in imeli pravico odvezovati od nekaterih grehov in kazni, ki so bili sicer pridržani patrijarhu. V manjših zadevah so imeli tudi pravico izvrševati nad duhovniki sodno oblast.⁷ Arhidijakonija kranjska je obsegala vso Gorrenjsko, Ljubljano in Cerknico.

V Kranju je tedaj versko življenje lepo cvetelo, povsod se je kazala velika gorečnost za čast božjo in preblazene Device Marije. Vse to pa je vneto pospeševal goreči in delavni župnik Matija Operta. V njegovi dobi se ja ustanovilo v župniji več bratovščin, beneficijev ali kaplanij, dogradila se je krasna župna cerkev in podružnica na Pungratu.

Tedaj se je dovršilo obokanje podružne cerkve sv. Sebastijana in Fabijana na Pungratu. V ta namen je daroval že dne 29. marca 1478. mestni sodnik Ivan Šetina 10 zlatnikov in napravil ustanovo za večno luč v tej cerkvi.⁸

¹ Ljublj. kap. arhiv: F. 249. št. 1.

² Izv. muz. društ. XI., 197. — Mon. Habsb. I. z. str. 902, 907, 914

³ Glej zadaj mestne kaplane!

⁴ Letop. M. Sl. 1870., str. 102.

⁵ Komatar v Jahresb. kranj. gimn. 1913/14., str. 5. št. 26. Horm 1827 str. 572.

⁶ Izvestja muz. društva I 12, II. 58. in XI. 197.

⁷ Gruden, zg. sl. n., str. 463

⁸ O. Komatar, Jahresbericht kranj. gimn. 1913/1914. str. 4, št. 25.

Dne 12. septembra 1483. se je ustanovil z župnikovim dovoljenjem beneficij (kaplanija) sv. Uršule in sv. Ane v župni cerkvi. To ustanovo so napravili ključarji bratovščine sv. Uršule in sv. Ane in bratovščine Naše Ljube Gospe. Istega leta je ustanovil mestni sodnik Janez Sluga dne 13. septembra beneficij sv. Lenarta in sv. Antona v špitalski kapeli. Tudi ta beneficij je potrdil župnik Operta. Mestna občina je podpirala v vsakem oziru svojega vnetega župnika. Poslala ga je v Oglej, da tam sestavi ustanovno pismo za beneficij pri oltarju sv. Ane in sv. Uršule in določi v pismu beneficijatove ali kaplanove dolžnosti. To pismo je potrdil dne 28. marca 1485. namestnik oglejskega patrijarha in kardinala Marka Butius de Palmulis, doktor kanonskega prava in kanonik v Ogleju⁹. Ker je pri tem oltarju prejemal kaplan vse darove, ki so se tam stekali, je bil s tem župnik oškodovan in je prejel za to kot nadomestilo za kranjske župnike njivo na kranjskem polju.

Operta je bil energičen, natančen in strog mož, včasih tudi nekoliko svojevoljen.

L. 1478¹⁰ je vzel nekemu Juriju Palcu v Naklem zemljišče in mlin na Suhi, ki sta bila last župne cerkve v Kranju. Zakaj je to storil in kako je bilo to mogoče, nam zgodovinski viri ne povedo. Verjetno je, da je stal Operta na stališču, da ta posest ni bila pravilno prodana. Mlin na Suhi je dal celo podreti. To posest je, kakor je bilo že omenjeno, prodal kranjski župnik Marija Kofer, ki so ga imeli nekaj časa za vsiljenca in je prišlo celo povelje, da se odstavi. Janez Palčič ali Palic, ki je kupil to posest na Suhi, je ob svoji smrti to zapustil svojemu sinu Juriju Palčiču ali Palicu. Prenos te posesti od Očeta na sina je potrdil tedanji kranjski župnik Prosper Kamulio. Iz tega se vidi, da Palic ni bil popoln lastnik tega cerkvenega posestva, ker sicer bi ne bilo treba kakega dovoljenja kranjskega župnika, da sme sin podedovati jih po svojem očetu. Operta je zemljišče izročil nekemu Ivanu iz Nakla. Palic pa se je pritožil na cesarja Friderika IV., ki je leta 1478. dvakrat ukazal Operti, naj omenjeno zemljišče vrne Palicu, mlin pa, ki ga je dal podreti, zopet postavi v prejšnji stan. Operta pa se cesarskemu ukazu ni pokoril. Na cesarjevo povelje sta v tej zadevi morala posredovati glavar in vicedom, vendar pa ni znano, sta li pri energičnem župniku kaj uspela, ali ne. Končno pa je Operta vendar omenjeno zemljišče izročil Juriju Palicu dne 11. aprila 1485. kakor kaže listina v kranjskem župnem arhivu, če je ista pristna.

Iz teh listin je jasno razvidno, da je Operta že l. 1478. v Kranju župnikoval, ne pa Kofer, kakor nekateri pisatelji napak poročajo.¹¹

Zanimiva je tudi ustanova plemiča Namhoferja in Klare vdove kranjskega meščana Fritzeina z dne 16. septem. (v torek po prazniku poviš. sv. Križa) l. 1483, v kateri je med drugimi darovanimi zemljišči kranjskemu hospitalu, kar je potrdil tudi kranjski župnik dr. Operta, omenjeno tudi eno zemljišče v Rakovici za gradom pod goro sv. Jošta (Jobstenberg) kjer je Jurij, ki daje 120 šilingov in en dan robe ali za to 12 šilingov in 2 piški. Jasno je iz tega, da je omenjenega leta sv. Jošt že vladal v svojem svetišču na gori, sicer bi se ne mogla imeovati njegova gora.

Operta je bil tudi precej zamerljiv človek. Dne 19. avgusta 1485.¹² ga je iz Vidma opominjal generalni vikar oglejskega očaka Bytino de Palmulis, naj opusti trdo in oblastno obnašanje napram kamniškemu župniku Juriju pl. Hertensfeldskemu ter naj spoštuje njegov plemeniti stan in njegovo čast. Najbrže je Operta pretrdo kazal nad njim svojo naddijakonsko oblast. Hertensfelder, župnik kamniški, je imel pa tudi svoje posebnosti in je imel spor s kranjskim meščanom in kolarjem Jurijem Sebijahom, kateremu ni hotel plačati naročenega dela. Dne 2. maja 1489. naroča isti generalni vikar iz Vidma kranjskemu župniku dr. Matiji Operti,

da naj posreduje pri kamniškem župniku, da plača kolarju, kar je zaslužil pri njem.

Meseca decembra l. 1484.¹⁴ je imel župnik dr. Operta visok obisk. Prišel je v Kranj Paskazij iz Galinjane pičanski škof in generalni vikarij oglejsk. očaka Marka, kardinala. Najbrže še je hotel prepričati, koliko škode in grozodejstev so učinili prejšnje leto 1483. krvoločni Turčini, ki so požigali in morili po kranjski okolici. Takrat je na kvaterno soboto v adventu podelil v mestni župni cerkvi tonzuro in 4 nižje redove nekemu Tomažu, sinu kolarja Benedikta.

L. 1490. dne 8. maja piše Operta generalnemu vikarju v Videm, da ne more tja priti, ker mora sam kakor drugi Kranjci, vsled ces. postave hlapce in konje poslati na vojsko. Še istega leta¹⁵ dne 30. jul. se je pa zoper Operto pritoževal ribniški župnik Zebelsperger, češ, da hoče župniji Lož in Bloke spraviti pod gorenjski naddijakonot. Arhidijakoni so bili očakovi namestniki z obširnimi pravicami v deželi.¹⁶ Sprva je bil samo po eden za Kranjsko, Koroško in Štajersko, dva za Gorlško in Furlanijo, pozneje pa jih je bilo več in sicer za Kranjsko šest. Kot arhi- ali naddijakon je bil pa Operta večkrat še kot poseben komisar očakov v raznih zadevah, kakor n. pr. l. 1504. v neki višnjegorski zadevi, l. 1509.¹⁷ pa v bloški pravdi, kdo ima namreč pravico postavljati duhovne na Blokah in v Ložu.

Največje, da epohalno delo župnika dr. Operte pa je krasna mestna župna cerkev, ki slovi po svetu kot znamenita gotška stavba iz l. 1491.¹⁸ Ni vse delo njegovo, ampak večji del. Pri zidavi se poznata dve dobi: srednje-gotiška in pozno-gotiška. Prezbiterij ima čisti križasti svod, ladja pa bogato zvezdasto rebrovje. Ta razloček kaže, da je svetišče (prezbiterij) kakih sto let starejše, kakor ladja. In če nosi zvonik na zunanji strani letnico 1491.¹⁹, je jasno dovolj, da je Operta takrat zgradil zvonik in pa ladjo obokal, ki je ali imela poprej raven lesen strop, ali pa je bila brez njega. Tudi kamen za blagoslovljeno vodo nosi letnico 1498., kar kaže, da ga je Operta dal napraviti. Pri vsem tem delu mu je šel na roko takratni mestni sodnik Andrej Slejko (Sleykho), mož dobrega srca, ki se je ovekovečil s svojimi dobrodelnimi ustanovami.

Matija Operta,²⁰ učenik cerkvenega prava in župnik kranjski, dovoli dne 25. aprila 1494. ustanovitev kaplanije sv. Nikolaja v mestni župni cerkvi, kakor jo je v svoji oporoki zamislil meščan Janez Sluga. In ker ustanovnik ni imel svojega pečata pri rokah, je na njegovo prošnjo pečatil tudi listino župnik Operta z drugimi vred. Bil je župnik tudi prošt bratovščine presv. Reš. Telesa v Kranju in kot tak je dne 6. avg. 1495.²¹ na prošnjo Marije Blanke, soproge ces. Maksimiljana I., potrdil beneficijatom te bratovščine Andreja Ecker, klerika oglejske nadškofije.

⁹ Komatar, Jahresbericht kranj. gimn. 1913/14. str. 10. št. 30.

¹⁰ Op. Izv. muz. društva XI. 1897 in dalje.

¹¹ Glej Lavtizar, Zgodovina župnij v dekaniji Kranj, str. 15. Parapat, letopis M. Sl. 1870, str. 103.

¹² De. elni muzej v Ljubljani po K. zb. Letopis M. Sl. 1870, str. 103.

¹³ Letopis M. Sl. 1876. str. 136. št. 92. in 96.

¹⁴ Letopis M. Sl. 1870. str. 103.

¹⁵ Izv. muz. dr. II. 58.

¹⁶ Lavtizar: Zgodovina Kranja I. str. 15.

¹⁷ Izv. muz. društva II. 33.

¹⁸ Novice I. 1856. str. 26.

¹⁹ Župni arhiv kranjski.

²⁰ Komatar v Jahresber. kranjsk. gimn. 1913/14. str. 13. št. 33.

²¹ Letopis M. Sl. 1870. str. 105.

Razširjajte „KRANJSKI ZVON“!